

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ**

A1. α. Να εντοπίσετε και να παραθέσετε εντός εισαγωγικών το αντίστοιχο χωρίο του κειμένου όπου διαφαίνεται:

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

1. το ειδικό θέμα της αλληγορίας του σπηλαίου. «*τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας.*»
2. η καθήλωση των δεσμών να βλέπουν μονάχα στον μπροστινό τους τοίχο. «*ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς ἀγένας, ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἷς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄρᾶν*»
3. η δυνατότητα των δεσμών να συνομιλοῦν μεταξύ τους και να ανταλλάσσουν απόψεις για τα τεκταινόμενα. «*Εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἰοί τ' εἶεν πρὸς ἀλλήλους, οὐ ταῦτα ἡγῆ ἂν τὰ ὄντα αὐτοὺς νομίζειν ἄπερ ὀρθῶν;*»
4. η δυνατότητα των παραφερόντων να συνομιλοῦν μεταξύ τους. «*ὁπότε τις τῶν παριόντων φθέγγεται*»
5. η σύγχυση του συνομιλητή του Σωκράτη για ὅσα ο δεύτερος του εξιστορεῖ. «*Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμῶτας ἀτόπους.*»
6. η φράση-κλειδί του φιλοσόφου ὥστε να γίνει αντιληπτός ο συμβολισμός. «*Ὅμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ.*»

Μονάδες 6

β. Αφού εξηγήσετε αδρομερῶς (σύντομα) την τεχνική της αλληγορίας που αξιοποιεῖ ο φιλόσοφος στον μύθο του σπηλαίου (μονάδες 2), να παραθέσετε τέσσερα (4) στοιχεία του κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 2).

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ο Πλάτωνας χρησιμοποιεῖ την αλληγορία για να κάνει πιο κατανοητές δύσκολες φιλοσοφικές έννοιες και για να κερδίσει την προσοχή και το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Επίσης, ο εκφραστικός αυτός τρόπος τού είναι

χρήσιμος, όταν θέλει να θεμελιώσει απόψεις που δεν μπορούν να στηριχτούν με τη διαλεκτική ή για να ενισχύσει τη διαλεκτική. Η αξία της είναι διδακτική και όχι αποδεικτική. Επίσης, η αλληγορία είναι ένας αναλογικός συλλογισμός τον οποίο ο φιλόσοφος χρησιμοποιεί για να δείξει πώς βλέπει τον κόσμο και όχι για να αιτιολογήσει την κατάσταση του κόσμου. Στην αλληγορία λοιπόν όσα λέγονται αποκτούν πέρα από την κυριολεκτική και μια συμβολική σημασία, προκειμένου να γίνουν εύληπτες οι φιλοσοφικές ιδέες του Πλάτωνα.

Τα σημεία του κειμένου που επαληθεύουν την αξιοποίηση αυτής της μεθόδου εκ μέρους του Πλάτωνα είναι τα ακόλουθα:

«ἀπέικασον», «Ἰδὲ», «πάθει», «σπηλαιώδει»/ «οἶον», «ὄρα, ὄρῳ, ὥσπερ τα παραφράγματα»

B1. Αφού αναφέρετε πού ανάγεται ο πυρήνας της εικόνας του σπηλαίου (μονάδες 2) να παραθέσετε ερμηνευτικά σχόλια για τον αποσυμβολισμό των ὄρων που ακολουθούν (μονάδες 8): **το σπήλαιο, οι δεσμώτες, τα δεσμά-οι αλυσίδες, ο ήλιος ως πηγή φωτός.**

Μονάδες 10

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

ΒΛΕΠΕ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΕΛ. 357,358,361.

Ο πυρήνας της εικόνας του σπηλαίου ανάγεται ίσως στους Ορφικούς (σπέος ἡεροειδές) και στον Εμπεδοκλή (ἄντρον ὑπόστεγον). Αναλογίες ωστόσο υπάρχουν και με τους στίχους του Αισχύλου από τον «Προμηθεά δεσμώτη», όπου περιγράφεται η ζωή των πρωτόγονων ανθρώπων μέσα στις σπηλιές. Έχει διατυπωθεί επίσης η άποψη ότι στη φαντασία του φιλοσόφου είχε αγκιστρωθεί η εντύπωση που του προξένησε η σπηλιά στη Βάρη της Αττικής. Πάντως φαίνεται πως η παρομοίωση στο σύνολό της και στις λεπτομέρειες είναι επινόηση του Πλάτωνα. (βλ. φιλοσοφικό λόγο)

Το σπήλαιο: το υπόγειο, ερεβώδες, μισοσκοτεινό σπήλαιο με τις απατηλές σκιές που διαγράφονται στο εσωτερικό του συμβολίζει τον κόσμο στον οποίο ζουν οι άνθρωποι κατά την διάρκεια της παρουσίας τους στην γη. Σε ό,τι αφορά τους δεσμώτες συμβολίζει τον αισθητό κόσμο, τον κόσμο δηλαδή όπως γίνεται αντιληπτός με μόνη την επενέργεια των αισθήσεων, χωρίς παρέμβαση της λογικής και της διερεύνησης, είναι η αισθητή πραγματικότητα, η πολιτική κοινωνία, στην οποία όμως, δεν κυβερνούν οι πεπαιδευμένοι, οι φιλόσοφοι. Είναι ένας κόσμος πλάνης που όμως τον θεωρούμε

πραγματικό επειδή δείχνουμε υπερβολική εμπιστοσύνη στις αισθήσεις μας, σε ό,τι δηλαδή προσλαμβάνουμε υποκειμενικά και όχι με το νου και τη λογική. Σε ό,τι αφορά τους πολίτες η σπηλιά είναι η πολιτική κοινωνία όπως διαμορφώνεται από τους κατέχοντες την εξουσία· ο κόσμος που δεν τον κυβερνούν οι φιλόσοφοι και οι πεπαιδευμένοι, αλλά ο κόσμος των τυχάρπαστων πολιτικών που επιδιώκουν μόνο ίδια οφέλη. Οι τυχοδιώκτες καιροσκόποι πολιτικοί, όπως οι θαυματοποιοί, προσπαθούν να εξαπατήσουν με τα θεάματα [τις ρητορικές τους ικανότητες], τον απλό λαό που του λείπει η κριτική διαύγεια και η δυνατότητα να σκέφτεται και να φιλτράρει όσα βλέπει μέσα από το πρίσμα της λογικής και κυρίως της παιδείας που έλαβε. Πρόκειται για έναν κόσμο κίβδηλο, ψευδεπίγραφο, φθαρτό, μεταβαλλόμενο, εφήμερο, παροδικό του «φαίνεσθαι». Γενικότερα, για τους αρχαίους τα σπήλαια ήταν τόποι μυστηριακής λατρείας και επαφής του θείου με τα ανθρώπινα.

Οι δεσμώτες: «ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς»: είναι σημαντικό στοιχείο το ότι βρίσκονται εκεί από την παιδική τους ηλικία διότι έτσι δεν είχαν την ευκαιρία να αποκτήσουν εμπειρίες από τον πραγματικό κόσμο. Καθίσταται επίσης σαφές ότι ο φιλόσοφος δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην παιδική ηλικία σε σχέση με την ικανότητα του ατόμου να θεωρεί τον κόσμο και να σκέφτεται. Είναι λοιπόν οι δεσμώτες οι απαίδευτοι και ακαλλιέργητοι άνθρωποι που ζουν μέσα στο σκοτάδι της αμάθειας και θεωρούν ότι οι σκιές είναι τα πραγματικά όντα, βρίσκονται στο κατώτερο επίπεδο γνώσης και άρα αποδέχονται ως αληθινό μόνο ό,τι αντιλαμβάνονται με τις αισθήσεις τους. Διατελούν μονίμως εγκλωβισμένοι στο σκοτάδι της άγνοιας και θεωρούν πως οι σκιές των πραγμάτων είναι η αληθινή εικόνα του κόσμου. Τελούν διαρκώς σε καθεστώς ηθικής αποτελμάτωσης. Αλληγορικά, απεικονίζουν τους απαίδευτους πολίτες, που δεν αμφισβητούν τα δεδομένα της πολιτικής ζωής, καθώς θεωρούν πως αυτά συνιστούν τη μόνη πιθανή έκφανση της πραγματικότητας, και δέχονται τα πάντα άκριτα. Παραμένουν σε όλη τους τη ζωή δέσμιοι προκαταλήψεων και δογματισμών, ενώ δεν έχουν τη δυνατότητα να κρίνουν σε βάθος όσα τους απευθύνουν οι επίδοξοι δημαγωγοί. Πρόκειται λοιπόν για πολίτες που γίνονται υποχείρια των ισχυρών της κοινωνίας, ελλείψει ενός πνευματικού επιπέδου που θα τους επέτρεπε να διεκδικήσουν την καλύτερη δυνατή οργάνωση της πολιτείας. Η γνωστική τους κατάσταση βρίσκεται στο επίπεδο της «εικασίας».

Οι αλυσίδες: είναι οι αισθήσεις που μας κρατούν δέσμιους και δεν μας αφήνουν να αντιληφθούμε την πραγματικότητα, με τη βοήθεια της λογικής και υπό το φως του ορθού λόγου. Οι αισθήσεις που δεν συνοδεύονται από τη χρήση της σκέψης και της

λογικής, παρέχουν μηδαμινά δεδομένα και φυσικά μια ελλιπέστατη κατανόηση της πραγματικότητας, συνεπώς μας κρατούν δέσμιους να δεχόμαστε άκριτα όσα βλέπουμε. Επίσης, εξαιτίας της δύναμης που ασκούν πάνω στο σώμα μας καθιστώντας μας ακίνητους, ατροφούν τις σωματικές μας δυνάμεις και ενισχύουν την κατάσταση αδιεξόδου των δεσμωτών να εξέλθουν από την μόνιμη πλάνη. Αν το εξετάσουμε σ' ένα ευρύτερο πλαίσιο, οι αλυσίδες μπορούν να παρομοιαστούν με τα εμπόδια που συναντάμε στη ζωή μας, με την προσήλωσή μας στα υλικά αγαθά που μας κρατούν μακριά από τη θέαση του αγαθού [υλισμός, ιδιοτέλεια, «φαίνεσθαι», σκνηρία]. Πρέπει να επισημανθεί ότι ο Πλάτωνας απέρριπτε κατηγορηματικά τις αισθήσεις ως μέσο για την κατάκτηση οποιασδήποτε μορφής γνώσης και τις αντιμετώπιζε με καταφανή δυσπιστία και εχθρότητα, προτάσσοντας μόνο την διάνοια ως μέσο κατάκτησης της γνώσης.

Ο ήλιος ως πηγή φωτός: Είναι η ύψιστη ιδέα του Αγαθού, η πραγματική αλήθεια. Είναι η υπέρτατη γνώση (νόηση) από την οποία εκπηγάζουν όλες οι Ιδέες. Πέρα από την πνευματική φώτιση συμβολίζει το ηθικό, την αρετή, την μόνη οδό προς την ευδαιμονία. Ο ήλιος, το φυσικό φως, αποτελεί την αιτία και την πηγή της ύπαρξης για όλα όσα υπάρχουν, αρχή της νόησης και κάθε καλού. Είναι η αιτία της ύπαρξης των «νοουμένων» -δηλαδή αυτών που μπορεί να συλλάβει κανείς με την νόηση-στο νοητό κόσμο και ταυτόχρονα το μέσο με τα οποίο αυτά «νοούνται», μέσο το οποίο στερούνται οι δεσμώτες της πλατωνικής αλληγορίας. Πρόκειται για την ανώτατη επιστημολογική και οντολογική αρχή των πάντων. Οντολογικά είναι ο Θεός.

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στο παρακάτω κείμενο, ο αρχαϊκός λυρικός ποιητής Αλκαίος, παραλληλίζει αλληγορικά ένα ακυβέρνητο πλοίο που σπαράζεται από τρικυμία και θαλασσοταραχή, με την εμφύλια διαμάχη στην πατρίδα του, το νησί της Λέσβου, [τρικυμία στη θάλασσα=πόλεμος στην πολιτεία, πλοίο=πολιτεία που σπαράζεται] τον 6ο αιώνα π.χ

Ακατανόητη σ' εμέ η στάσις των ανέμων.

**Το ένα κύμα στροβιλίζεται από δω
το άλλο από κει, κι εμείς στη μέση
πλέουμε σε μαύρο πλοίο**

ταλαιπωρημένοι απ' τον κακό καιρό.

Νερό καλύπτει του καταρτιού τη βάση

και ήδη τα ιστία είναι διαμπερή.

Ρακένδυτο το σκάφος.

Θυμώνουν οι άγκυρες.

Αφού προβείτε σε μια σύντομη περιγραφή της εικόνας του σπηλαίου όπως περιγράφεται από τον Πλάτωνα στο πρωτότυπο κείμενο, να εντοπίσετε κοινά στοιχεία στον τρόπο χρήσης του σχήματος της αλληγορίας από τον Αλκαίο και τον φιλόσοφο.

Μονάδες 10

ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΟΥΝ:

Στο πλαίσιο της αφήγησης του μύθου της αλληγορίας του σπηλαίου, ο Σωκράτης μάς καλεί, αφού συζήτησε προηγουμένως τη δικαιοσύνη στο πλαίσιο της ιδεώδους πολιτείας του, να φανταστούμε μαζί με τον Γλαύκωνα την εικόνα που ακολουθεί· στο κάτω κάτω μέρος μιας υπόγειας σπηλιάς, δεσμώτες από την παιδική τους ακόμη ηλικία δεν βλέπουν παρά μόνο σκιές που προβάλλονται στο βάθος πάνω στο τοίχωμα της σπηλιάς (είκασια), καθώς είναι ακινητοποιημένοι και έχουν στραμμένη την πλάτη τους προς την είσοδο της σπηλιάς, που βρίσκεται επάνω, στην επιφάνεια της γης. Εκεί στο βάθος, πίσω και ψηλότερα από τους ακίνητους δεσμώτες καίει φωτιά. Ανάμεσα στους δεσμώτες και τη φωτιά, σε δρόμο στον οποίο έχει χτιστεί ένα τοιχάκι, άνθρωποι κινούνται μεταφέροντας κάθε είδους πράγματα, άλλοι μιλώντας και άλλοι όχι (πίστις). Τις σκιές αυτών βλέπουν οι δεσμώτες και σε αυτές αποδίδουν και τις φωνές που ακούν (κόσμος της δόξας). Αυτή η εικόνα, λοιπόν, ο κόσμος του σπηλαίου είναι η απόδοση της πολιτικής κοινωνίας στην οποία οι άνθρωποι ζουν στην άγνοια, στις προκαταλήψεις, στις ψευδαισθήσεις, στην αδικία και στην αναξιοκρατία. Αντίθετα, ο κόσμος έξω από το σπήλαιο, φωτεινός και αληθινός, είναι η νοητή πραγματικότητα, ο νοητός κόσμος (διάνοια – νόησις).

Ο «μύθος του σπηλαίου» ανήκει στις αλληγορίες, δηλαδή στους μύθους που παρουσιάζουν με μεταφορικό παραστατικό τρόπο τις αφηρημένες έννοιες που έχουν ήδη αναλυθεί ή η ανάλυσή τους θα ακολουθήσει. Μέσα από αυτή την αλληγορία ο φιλόσοφος επιδιώκει να αναδείξει τη σημασία του να αναλάβουν την διακυβέρνηση σε μια πόλη οι φιλόσοφοι-βασιλείς. Μόνο οι ορθά πεπαιδευμένοι προκρίνονται ως

κατάλληλοι να αναλάβουν τα ηνία της εξουσίας σε μια τέτοια ιδανική πολιτεία, όπως αυτή που περιγράφει ο Πλάτωνας. Έτσι, το θέμα της αλληγορίας αφορά στην καθαυτή φύση της παιδείας σε αντιδιαστολή με εκείνη της απαιδευσίας, στο γενικότερο πλαίσιο της αναζήτησης της δικαιοσύνης που θα επιφέρει στα μέλη της ιδεώδους πολιτείας την ευδαιμονία. Αξίζει να σημειωθεί βέβαια ότι η πολιτεία συμβολίζει την ανθρώπινη ψυχή αφού σε όλη την φιλοσοφική πραγματεία εξετάζεται το αν και κατά πόσο ο δίκαιος ή ο άδικος άνθρωπος είναι ευτυχέστερος και σε αυτή και στην άλλη ζωή. Όμως, για να διερευνηθεί αυτό το περίπλοκο πρόβλημα, ο Σωκράτης προτείνει να το εξετάσουν στο ευρύτερο πλαίσιο μιας πόλης – κράτους. Αρχίζει λοιπόν ένα πείραμα, μια θεωρητική κατασκευή εξαρχής μιας πόλης, που συγκροτείται σιγά – σιγά για να φτάσει από το πρωτόγονο στάδιο στην πλήρη ανάπτυξή της. Έτσι θα διερευνηθεί το πώς λειτουργεί η δικαιοσύνη μέσα σε αυτόν τον ζωντανό οργανισμό, μέσα σε αυτή την μεγάλη συλλογική ψυχή.

- **Στοιχεία που μπορούν να αξιοποιηθούν από την εισαγωγή στην Πολιτεία** για συσχετισμό με το κείμενο του Αλκαίου που εκφράζει τον προβληματισμό του για την εμφύλια διαμάχη στην πατρίδα του. Αλλωστε, αποτελεί κοινό τόπο στην αρχαία ελληνική γραμματεία ο παραλληλισμός της πολιτείας με ένα ακυβέρνητο πλοίο που μαστιζόταν από τα δεινά.

Η αθηναϊκή δημοκρατία κατά τον Πλάτωνα

Για μεγάλα χρονικά διαστήματα το δημόσιο βίο της Αθήνας λυμαινόνταν αδίστακτοι δημαγωγοί, που κολάκευαν και εξαπατούσαν το λαό. Στο όνομα μιας υποτιθέμενης ισοτιμίας η ανάληψη πολλών δημόσιων αξιωμάτων γινόταν με τη διαδικασία της κλήρωσης. Για σοβαρά πολιτικά ζητήματα οι αποφάσεις δεν λαμβάνονταν με κριτήριο τον ορθό λόγο, αλλά με βάση τις επιθυμίες του πλήθους και την πειθώ του ρήτορα. Μοναδική ελπίδα, κατά τον Πλάτωνα, να απαλλαγούν οι πολιτείες από τα παραπάνω νοσηρά φαινόμενα είναι είτε να αποκτήσουν φιλοσοφική παιδεία οι πολιτικοί άνδρες είτε να αναλάβουν την πολιτική εξουσία οι φιλόσοφοι.

Στην αλληγορία αυτή η πολιτεία παρομοιάζεται με πλοίο που ταξιδεύει ακυβέρνητο. Ο ιδιοκτήτης του (οι απαίδευτοι πολιτικοί) είναι μύωπας και κουφός και δεν γνωρίζει τη ναυτική τέχνη. Τα μέλη του πληρώματος (ο λαός) φιλονικούν μεταξύ τους για το ποιος θα αναλάβει το πηδάλιο του σκάφους και κανείς δεν συλλογίζεται ότι το μόνο κατάλληλο πρόσωπο για μια τέτοια αποστολή είναι ένας έμπειρος κυβερνήτης (ο φιλόσοφος βασιλιάς), που θα γνωρίζει την πλοηγική τέχνη.

Τα δύο κείμενα λοιπόν, -παρά την χρονική απόσταση που χωρίζει τους δημιουργούς τους και το διαφορετικό γραμματειακό είδος στο οποίο εντάσσονται- δείχνουν να «συνομιλούν» μεταξύ τους καθώς αποπνέουν την ίδια ανησυχία για την αντιμετώπιση των συμφορών που πλήττουν το συλλογικό σώμα της πολιτείας και υπονομεύουν την ευημερία των μελών της. Κοινή είναι η αντίληψη από την οποία εμφορούνταν κάθε

αρχαίος Έλληνας, ότι το συλλογικό συμφέρον προτάσσεται του ατομικού. Μόνος οδηγός για την επικράτηση της αρμονίας, της ισορροπίας και της ευρυθμίας φαίνεται να είναι η ιδέα της δικαιοσύνης, στην οποία βέβαια ο Πλάτωνας δια στόματος Σωκράτη προσδίδει εντελώς διαφορετικό περιεχόμενο «τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν». Η λύση που μπορεί να ανατρέψει την αρνητική αυτή κατάσταση είναι η κινητοποίηση των πνευματικών ανθρώπων προκειμένου αυτοί να είναι ταγοί κι όχι ουραγοί και να κυβερνήσουν με σύνεση, προσφέροντας στο κοινωνικό σύνολο τα οφέλη που προκύπτουν από την δική τους ατομική δραστηριότητα, συνδυάζοντας την θεωρία με την πράξη. Αυτό άλλωστε αποτελεί το διαχρονικό μήνυμα του έργου.

B3. α. Να εντοπίσετε στο αρχαίο κείμενο τις λέξεις που παρουσιάζουν ετυμολογική συγγένεια με τις ακόλουθες της νέας ελληνικής:

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Έπος – εἶπον

γεωμέτρης – καταγείω

οικολογία - οικήσει

πτηνό- ἀναπεπταμένην

μοναστήρι- μένειν

Κύκλωπας- κύκλω

ισθμός- παριόντων

λαθραίος- ἀληθές

Μονάδες 8

β. Να δημιουργήσετε ισάριθμα **ονοματικά σύνολα** στα νέα ελληνικά στα οποία οι ακόλουθες λέξεις θα χρησιμοποιούνται με διαφορετική σημασία από αυτήν του κειμένου (επιτρεπτές οι αλλαγές σε πτώση, γένος, αριθμό των όρων): **φύσιν, πάθει, είσοδος, δεσμός.**

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η φύση του προβλήματος, μοιραίο πάθος, ελεύθερη είσοδος, ερωτικός δεσμός.

B4. Να γράψετε δίπλα στην καθεμία από τις παρακάτω θέσεις τη λέξη **ΣΩΣΤΟ**, αν είναι σωστή ή τη λέξη **ΛΑΘΟΣ**, αν είναι λανθασμένη.

1. Ο ίδιος ο Πλάτωνας αποκαλύπτει στην 7^η επιστολή του ότι στα νιάτα του ασχολήθηκε ενεργά με την πολιτική. **ΛΑΘΟΣ**

2. Ο δραματικός χρόνος της *Πολιτείας*, δηλαδή η χρονική στιγμή κατά την οποία εκτυλίσσεται η υπόθεσή της, εκτιμάται πως είναι το 421 π. Χ. **ΣΩΣΤΟ**
3. Το βασικό θέμα που πραγματεύεται η πλατωνική *Πολιτεία* είναι η παιδεία και η επίδρασή της στην ανθρώπινη φύση. **ΛΑΘΟΣ**
4. Ο Θρασύμαχος διασχυρίζεται ότι δικαιοσύνη είναι να αποδίδεις τα ίσα, καλό στον φίλο, κακό στον εχθρό. **ΛΑΘΟΣ**
5. Στην αγωγή των φυλάκων, κορωνίδα της εκπαιδευτικής πορείας είναι η πενταετής (από τα 30 ως τα 35) σπουδή της διαλεκτικής (φιλοσοφία) που οδηγεί στην ύψιστη μορφή γνώσης, δηλαδή στην αναζήτηση της ουσίας όλων των πραγμάτων και στην θέαση του Αγαθού. **ΣΩΣΤΟ**

Μονάδες 10

Γ1. Να μεταφράσετε στη νέα ελληνική το απόσπασμα: «*Εγὼ νομίζω ... ἐκείνον ἀμυνομένοις·*»

Εγὼ νομίζω ὅτι κοινὸς ἐχθρὸς ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν Ἑλλήνων εἶναι ὁ (Πέρσης) βασιλιάς, ὡστόσο δὲν θὰ σὰς συμβούλευα γι' αὐτὸν τὸν λόγον μόνον εσεῖς χωρὶς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας νὰ ἀναλάβετε πόλεμον ἐναντίον του. Γιατί βλέπω ὅτι οἱ ἴδιοι οἱ Ἕλληνας δὲν εἶναι κοινοὶ φίλοι μεταξύ τους, ἀλλὰ ὅτι μερικοὶ ἔχουν μεγαλύτερη ἐμπιστοσύνη σ' ἐκείνον παρὰ σε κάποιους ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἴδιους. Γι' αὐτούς τοὺς λόγους λοιπὸν νομίζω ὅτι συμφέρει σε σὰς νὰ προσέξετε τὴν ἀρχὴ τοῦ πολέμου πὼς θὰ γίνῃ ἴση καὶ δίκαιη, νὰ κάνετε ὅλες τὶς προετοιμασίες που εἶναι ἀπαραίτητες καὶ αὐτὸ νὰ εἶναι ἡ βάση τῆς πολιτικῆς σὰς. Γιατί νομίζω, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οἱ Ἕλληνας, ἀν βέβαια γίνῃ κάπως φανερό καὶ ἀντιληπτό ὅτι ὁ βασιλιάς σκοπεύει νὰ ἐπιτεθῆ ἐναντίον τους, καὶ θὰ συμμαχοῦσαν καὶ θὰ χρωστοῦσαν μεγάλη εὐγνωμοσύνη σ' αὐτούς που θὰ τὸν ἀντιμετωπίσουν γιὰ χάρη τους καὶ μαζί τους· ἀν ὅμως, ἐνῶ αὐτὸ δὲν ἔχει ἀκόμη ἐκδηλωθῆ, πρῶτοι εμεῖς ἐπισύρουμε τὸ μῖσος του, φοβάμαι, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μήπως ἀναγκαστοῦμε νὰ πολεμοῦμε μαζί μ' ἐκείνον καὶ αὐτούς γιὰ τοὺς ὁποίους φροντίζουμε.

Γ2. Ποια πολιτικὴ συμφέρει, κατὰ τὸν Δημοσθένη, νὰ ἀκολουθήσουν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέναντι στὸν Πέρση βασιλιά καὶ με ποια επιχειρηματολογία τὴν υποστηρίζει;
Βλ. παραπάνω, μετάφραση.

Γ3α. Στὸ ἀπόσπασμα «*Εγὼ νομίζω ... ἄρασθαι*»: (i) νὰ μεταφέρετε τὰ οὐσιαστικά στὴν ἴδια πτώση τοῦ ἄλλου ἀριθμοῦ, (ii) νὰ μεταφέρετε τὴν προσωπικὴ ἀντωνυμία στὴ δοτικὴ ἐνικὸν τοῦ α' προσώπου καὶ (iii) νὰ γράψετε τὸν συγκριτικὸ βαθμὸ τοῦ ἐπιθέτου *ἐχθρὸν* στὴν ἴδια πτώση, γένος καὶ ἀριθμὸ.
τῶν Ἑλλήνων: τοῦ Ἑλλήνος

βασιλέα: βασιλέας

πόλεμον: πολέμους

ὕμῖν: ἐμοί, μοι

ἐχθρόν: ἐχθίονα και ἐχθίω, ἐχθρότερον

β. Να γράψετε τον ζητούμενο τύπο για καθεμιά από τις λέξεις που σας δίνονται:

ἄρασθαι: τον ίδιο τύπο στον ενεστώτα **αἵρεσθαι**

ὄρῳ: το α' πληθυντικό οριστικής παρατατικού **ἔωρῶμεν**

γενήσεται: το β' ενικό προστακτικής παρακειμένου **γεγένησο**

ἤγοῦμαι: το γ' ενικό ευκτικής στον ίδιο χρόνο **ἤγοῖτο**

ἔχειν: το β' πληθυντικό υποτακτικής αορίστου β' **σχῆτε**

Γ4α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις.

ἐχθρόν: κατηγορούμενο στο **βασιλέα** μέσω του απαρεμφάτου **εἶναι**.

τῶν ἄλλων: γενική διαιρετική στο **μόνοις** (ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός).

πρὸς αὐτόν: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της εχθρικής διάθεσης στο **ἄρασθαι πόλεμον**.

ὄντας: κατηγορηματική μετοχή, εξαρτώμενη από το αισθητικό ρ. **ὄρῳ**, αναφέρεται στο αντικείμενό του **τούς Ἕλληνας** και λειτουργεί συντακτικά ως κατηγορηματικός προσδιορισμός σε αυτό.

τισιν: αντικείμενο στη μετοχή **πιστεύοντας** (και β' ὀρος σύγκρισης από το συγκριτικού βαθμού επίρρημα **μᾶλλον**).

τηρεῖν: τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο στο απρόσωπο **συμφέρειν**.

Γ4β. «εἰ δ' ἔτ' ἀδήλου τούτου καθεστηκότος προαπεχθησόμεθα ἡμεῖς, δέδια, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τούτοις μετ' ἐκείνου πολεμεῖν ἀναγκασθῶμεν, ὑπὲρ ὧν προνοούμεθα.»: στο παραπάνω απόσπασμα, (i) να γράψετε την υπόθεση και την απόδοση του υποθετικού λόγου και να προσδιορίσετε το είδος του, (ii) να χαρακτηρίσετε συντακτικά την πρόταση **μὴ τούτοις μετ' ἐκείνου πολεμεῖν ἀναγκασθῶμεν** ως προς το είδος και τη συντακτική λειτουργία της.

(i) **ΥΠΟΘΕΣΗ:** εἰ προαπεχθησόμεθα (εἰ + οριστική μέλλοντα)

ΑΠΟΔΟΣΗ: δέδια (οριστική ενεστώτα)

ΕΙΔΟΣ: πραγματικό.

(ii) **μὴ τούτοις μετ' ἐκείνου πολεμεῖν ἀναγκασθῶμεν:** δ/σα ονοματική ενδοιαστική πρόταση επιθυμίας, λειτουργεί συντακτικά ως αντικείμενο στο ρ. **δέδια**.